

Atxurra kobazuloko eszenografia agerraraziz

Ana Galarraga Aiestaran · Elhuyar Zientzia

Atxurra kobazuloko (Berriatua, Bizkaia) grabatuak egiteko planifikazioa oso konplexua izan zela frogatu du Diego Garate Maidagan Kantabriako Unibertsitateko IIIIPC institutuko ikertzaileak gidatutako taldeak. *Scientific Reports* aldizkarian argitaratu dute lana, irekian, izenburu honekin: [Atxurra haitzuloaren sakonean Madeleineko artisten trebetasunak eta motibazioak agerraraziz](#).

Garatek nabarmendu duenez, aztarna guztiak batera aztertzea eta haien arteko elkarrekintzak analizatzea lortu dute orain argitaratutako ikerketan. "Elkarrekintzaren bidez, ulertu dugu nolakoa izan zen artearen ekintza. Artea ez da bakarrik irudi bat egitea; ekintza konplexua da: kobazulo batera sartu behar duzu, tresna berezi batzuk behar dituzu, argiztatu egin behar duzu, ikuslearen kokapena irudi-

katu behar duzu... eta horrek guztiak eszenografia bat sortzen du. Antzoki bat izango balitz bezala".

Horrek planifikazio konplexua eskatzen du, eta horren adierazgarri dira, adibidez, suteak: "Ez ziren jarri grabatuak egiteko, baizik eta irudiak ikusteko, beste leku batetik. Izatez, animaliak ikusteko leku aproposena behetik da. Hortaz, batzuek artea egin

ARG.: Diego Garate Maidagan.

zuten, eta, gero, pertsona horiek edo beste batzuk joan ziren artelan hori ikustera. Horrek esan nahi du artea ez zela ume-jolas bat, baizik eta gizartean garrantzi handia zuen ekintza bat zela”, berretsi du Garatek.

Diziplinartekotasunaren emaitza

Grabatuak egiteko prozesua konplexua zela argi utzi duen ikerketa hori egitea ere ez da batere erraza izan. Hala aitortu du Garatek: “Taldea oso handia aritu gara elkarlanean, diziplina askotako espezialistaz osatua, bakoitzak ildo jakin bat landuz. Adibidez, grabatuak aztertzeko, Olivia Rivero Vilá eta

Salamancako Unibertsitateko haren taldea aritu dira lanean; harri-tresnak Joseba Ríos Garaizar Arkeologia Museoko zuzendariak aztertu ditu; Maria Angeles Medina Alcaide Bordeleko Unibertsitateko kidea arduratu da ikatzak aztertzeaz; ikusleekiko elkarrekintza, edo grabatuak nondik eta nola ikusten ziren jakiteko, kobazulo esperimenter batean berregin ditugu suteak, haien argitasuna neurtu dugu... eta hori lñaki Intxaurbek zuzendu du; eta suteen mikromorfologia aztertzen, berriz Martin Arriolabengoa Zubizarreta EHUko kidea aritu da ...”.

“Horrek esan nahi du artea ez zela ume-jolas bat, baizik eta gizartean garrantzi handia zuen ekintza bat”

Horiek izan dira, beraz, ikerketa-ildo nagusiak, eta Garatek esan du ildo bakoitzean ikertzaile asko aritu direla: “Horrenbestez, koordinatzea eta aurrera ateratzea lan handia izan da, baina izugarri aberasgarria. Gaur egun, arkeologia ez da pertsona baten lana, baizik eta talde-lana”.

Horrela lortu dute identifikatzea zer tresna erabili zuten grabatuen arrasto-mota bakoitza egiteko; jakitea ipurua eta haritza erabili zituztela suteak egiteko; eta zehaztea nolakoa zen diseinu espaziala, besteak beste.

Hala ere, ekarpen horrekin ez da agortu Atxurra eman dezakeena. “Altxor bat da, eta oraindik asko emango du. Gainera, kobazulo esperimenterala dugunez, dena berregin dezakegu, eta informazio pila bat atera. Zortzi urte igaro dira grabatuak aurkitu genituenetik, eta oraindik badago lana”, baieztatu du Garatek. ●